ISSN -2583-147X(P), Vol.- 8, Issue No. VII, October 2022
Bastabatara Pariprakash Prachee
Peer Reviewed and Referred Research Journal

ଏକବିଂଶ ଶତାବ୍ଦୀର ଓଡ଼ିଆ କବିତାରେ ସାମାଜିକ ସମସ୍ୟା

ମଙ୍ଗରାଜ ମହାପାତ୍ର

ଏକବିଂଶ ଶତାବ୍ଦୀର ମଣିଷ ଜ୍ଞାନ, ବିଜ୍ଞାନ ଓ ପ୍ରଯୁକ୍ତିବିଦ୍ୟା କ୍ଷେତ୍ରରେ ଅଭୁତପୂର୍ବ ସଫଳତା ଲାଭ କରିଛି । ଦିନେ ମା କୋଳରେ ଜହ୍ନକୁ ମାମୁ ବୋଲି ହାତଠାରି ଡାକୁଥିବା ମଣିଷ ଆଜି ନିଜର ବିଦ୍ୟାବୁଦ୍ଧି ବଳରେ ଜହ୍ନମାମୁ ପାଖରେ ପହଞ୍ଚି ପାରିଛି । ବିଶ୍ୱ ଆଉ ଆମ ନିକଟରୁ ଦୂର ହୋଇ ରହିନାହିଁ । ମୋବାଇଲ୍ ମାଧ୍ୟମରେ ସମଗ୍ର ବିଶ୍ୱକୁ ଦେଖିପାରୁଛି ମନୁଷ୍ୟ । ଜଗତୀକରଣ, ଘରୋଇକରଣ ବିଂଶ ଶତାବ୍ଦୀର ଶେଷଭାଗରେ ଆସିଥିଲେ ମଧ୍ୟ ବର୍ତ୍ତମାନ ସମୟରେ ତାହା ପୂର୍ଣ୍ଣ ବିକାଶ ଲାଭ କରିଛି । ଜଗତୀକରଣ କେବଳ ଆମ ସାମାଜିକ ଜୀବନକୁ ପ୍ରଭାବିତ କରିନାହିଁ । ଏହା ଆମ ସଂସ୍କୃତି ଉପରେ ମଧ୍ୟ ପ୍ରଭାବ ପକାଇଛି । ଶିଳରେ ପିଠଉ, ମସଲା ବାଟୁଥିବା ନାରୀଟି ହାତରେ ଆଜି ଗ୍ରାଇଣ୍ଡର ଶୋଭା ପାଇଛି । ଢେଙ୍କିଶାଳର ଠକ୍ଠକ୍ ଶବ୍ଦକୁ ଆଉ ଶୁଣିବା ପାଇଁ ମିଳୁ ନାହିଁ । ସବୁଠି ଆଜି ଗ୍ରାଇଣ୍ଡରର ଉଦ୍ଦଣ୍ଡ ଶବ୍ଦ । ସେହିପରି ପାରମ୍ପରିକ ଧୋତି, ଲୁଗା ଆଦି ବସ୍ତୁକୁ ପରିତ୍ୟାଗ କରି ଆଧୁନିକ ପୋଷାକରେ ନିଜକୁ ସଜାଉଛି ଆଜିର ମଣିଷ । ଝିଅମାନେ ଆଉ ଘର କୋଣରେ ବସୁ ନାହାନ୍ତି । ଉଚ୍ଚତର ଶିକ୍ଷାଲାଭ କରି ସେମାନେ ମଧ୍ୟ ହୋଇ ପାରୁଛନ୍ତି ଶିକ୍ଷାଦାତ୍ରୀ, ପାଇଲଟ, ଇଞ୍ଜିନିୟର, ଡାକ୍ତର, ପ୍ରଶାସନିକ ଅଧିକାରୀ, ସୈନିକ ଏବଂ ଦେଶର ଶାସନ କର୍ତ୍ତା । ହଳଲଙ୍ଗଳ ବଦଳରେ କୃଷକ ଭାଇମାନଙ୍କୁ ଯୋଗାଇ ଦିଆଯାଉଛି ଟ୍ରାକ୍ଟର, ମିନି-ଟ୍ରାକ୍ଟର, ପାଣିପମ୍ପ, ଉନ୍ନତ ମାନର ବିହନ ଏବଂ ତା ସାଙ୍ଗକୁ କୃଷି ଓ କୃଷକର ଉନ୍ନତି ପାଇଁ ପ୍ରାୟ ପ୍ରତ୍ୟେକ ଗ୍ରାମରେ ଏବେ ପ୍ରଧାନ ମନ୍ତ୍ରୀ ଗ୍ରାମ୍ୟ ସଡ଼କ ଯୋଜନାରେ ନିର୍ମାଣ ହେଉଛି ପକ୍କା ରାସ୍ତା । ଇନ୍ଦିରା ଆବାସ ଯୋଜନା ମାଧ୍ୟମରେ ଚାଳଘର ଏବେ ଛାତଘର ହୋଇଗଲାଣି । ମନରେଗା ଯୋଜନାରେ ଶ୍ରମିକମାନଙ୍କୁ କାର୍ଯ୍ୟ ଯୋଗାଇ ଦିଆଯାଉଛି । ସର୍ବଶିକ୍ଷା ଯୋଜନା ମାଧ୍ୟମରେ ପିଲାମାନଙ୍କୁ ମାଗଣାରେ ବହି, ପୋଷାକ, ମଧ୍ୟାହ୍ନ ଭୋଜନ ମଧ୍ୟ ଦିଆଯାଉଛି ।

ଏଥିରୁ ଗୋଟିଏ କଥା ସ୍ପଷ୍ଟ ଜଣା ପଡୁଅଛି ଯେ ଏକବିଂଶ ଶତାବ୍ଦୀରେ ଆମ ଦେଶ ସବୁ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଉନ୍ନତି ଆଡ଼କୁ ଅଗ୍ରସର ହେଉଛି । ତେବେ ଦେଶ ଏତେ ବିକଶିତ ହେଲାପରେ ମଧ୍ୟ ଆମ ରାଜ୍ୟ ତଥା ଆମ ଦେଶରୁ ଦୂର ହୋଇପାରି ନାହିଁ ଦାରିଦ୍ର୍ୟ, କୃଷି ଓ କୃଷକ ସମସ୍ୟା, ବେକାରୀ ସମସ୍ୟା, ନାରୀ ନିର୍ଯ୍ୟାତନା, ନକ୍ସଲ ଓ ଆତଙ୍କବାଦ ଭଳି ବହୁ ଜାତୀୟ ସମସ୍ୟା । ଆଜି ମଧ୍ୟ ଲୋକମାନେ ଦାଦନ ଖଟିବା ପାଇଁ ନିଜର ଭିଟାମାଟି ଛାଡ଼ି ବିଦେଶକୁ ଯାଉଥିବାର ଦେଖିବାକୁ ମିଳୁଛି । ପେଟର ଭୋକକୁ ସହି ନପାରି ମା ନିଜର ସନ୍ତାନକୁ ବିକ୍ରି କରୁଛି । କନ୍ୟା ଭ୍ରୁଣ ହତ୍ୟାର ମାତ୍ରା ବଢ଼ିବାରେ ଲାଗିଛି । ପ୍ରତିଦିନ ଖବର କାଗଜରେ ନାରୀ ନିର୍ଯ୍ୟାତନାର ଖବର ପ୍ରକାଶ ପାଉଛି । ସରକାରଙ୍କର ବିଭିନ୍ନ ଯୋଜନାସତ୍ତ୍ୱେ ମଧ୍ୟ ଚାଷୀ ଆତ୍ମହତ୍ୟା କରୁଛି । ଆମ୍ବୁଲାନ୍ସ ସେବା କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ହେଉଥିଲେ ମଧ୍ୟ ଦାନ ମାଝୀ ପରି ଲୋକ ନିଜ ସ୍ତ୍ରୀର ଶବକୁ କାନ୍ଧରେ ଆଣୁଥିବାର ଦୃଶ୍ୟ ଦେଖିବା ପାଇଁ ମିଳୁଛି । ଏହା ସହିତ ସାମ୍ପ୍ରତିକ ସମୟରେ ଶିକ୍ଷାନୁଷ୍ଠାନ ଗୁଡ଼ିକ ସଂଖ୍ୟା ଯେତେ ଦ୍ରୁତଗତିରେ ବୃଦ୍ଧି ପାଉଛି, ସେତିକି ଦ୍ରୁତଗତିରେ ହ୍ରାସ ପାଉଛି ଜଙ୍ଗଲଏବଂ ପ୍ରଦୂଷିତ ହେଉଛି ପରିବେଶ ।

ଏକବିଂଶ ଶତାବ୍ଦୀରେ ଦେଶ ବିକାଶ ଆଡ଼କୁ ଅଗ୍ରସର ହେଉଥିଲେ ମଧ୍ୟ ଏହିପରି ଅନେକ ସମସ୍ୟା ଆମ ସମାଜରେ ଦେଖିବାକୁ ମିଳୁଛି । ଲେଖକ ସମାଜରେ ବସବାସ କରୁଥିବା ମଣିଷ । ସେ ତା'ର ଦୈନନ୍ଦିନ ଜୀବନରେ ଏହିପରି ଅନେକ ସମସ୍ୟାକୁ ଦେଖୁଛି ଏବଂ ସେଗୁଡିକର ସାମ୍ନା କରୁଛି । ତେଣୁ ସେ ସମାଜର ଏହି ସମସ୍ୟାଗୁଡ଼ିକ ଦେଖି ଆଖିବନ୍ଦ କରି ଦେଉନାହିଁ, ବରଂ ସଚେତନତାର ସହିତ ନିଜ ସାହିତ୍ୟ ଭିତରେ ଏହି ସମସ୍ୟା ଗୁଡ଼ିକୁ ସ୍ଥାନ ଦେଉଛି ଏବଂ ଆବଶ୍ୟକ ସ୍ଥଳେ କେତେକ ସମସ୍ୟାର ସମାଧାନ ପାଇଁ ନିଜ ସାହିତ୍ୟ ମାଧ୍ୟମରେ ସ୍ୱର ଉତ୍ତୋଳନ ମଧ୍ୟ କରୁଅଛି । ଏକବିଂଶ ଶତାବ୍ଦୀର ଓଡ଼ିଆ କବିତାରେ ସମାଜର ଏହି

ସମସ୍ୟା ଗୁଡ଼ିକ କିଭଳି ଭାବରେ ପ୍ରତିଫଳିତ ହୋଇଛି ସେ ସମ୍ପର୍କରେ ନିମ୍ନମତେ ଆଲୋଚନା କରାଯାଇପାରେ ।

ଦାରିଦ୍ରତା :

ସାମ୍ପ୍ରତିକ ସମୟରେ ସରକାର ଦେଶରୁ ଦାରିଦ୍ର୍ୟ ଦୂରୀକରଣ ପାଇଁ ଅନେକ ଯୋଜନା ପ୍ରଣୟନ କରୁଛନ୍ତି । ମାତ୍ର ଦୁଃଖର କଥା ଆଜିବି ଆମ ଦେଶର ଅନେକ ଲୋକଜୀବନ ବଞ୍ଚିବାର ସର୍ବନିମ୍ନ ଆବଶ୍ୟକତା ଯଥା -ଖାଦ୍ୟ, ବସ୍ତ୍ର, ବାସଗୃହ ଆଦି ପାଇପାରୁ ନାହାନ୍ତି, ଯାହାର ପ୍ରମାଣ ଭାରତବର୍ଷରେ ଥିବା ମନ୍ଦିର, ପ୍ଲାଟଫର୍ମ, ଷ୍ଟେସନ ଓ ବସ୍ତି ଅଞ୍ଚଳରୁ ମିଳିଥାଏ । ଏହାର ଏକ ମୁଖ୍ୟ କାରଣ ହେଉଛି ବେକାରୀ ସମସ୍ୟା । ଏକ ସର୍ବେକ୍ଷଣରୁ ଜଣାଯାଏ ଯେ ୨୦୨୦-୨୧ ବର୍ଷରେ ଭାରତର ଗ୍ରାମାଞ୍ଚଳରେ ବେକାରୀ ସଂଖ୍ୟା ୩.୩% ହୋଇଥିବା ବେଳେ ସହରରେ ଏହା ସଂଖ୍ୟା ହେଉଛି ୬.୭% ।(୧) ଦାରିଦ୍ର୍ୟର ଅନ୍ୟ ଏକ କାରଣ ହେଉଛି ସରକାରୀ ଯୋଜନାର ଅପବ୍ୟବହାର । ସରକାର ଦେଶରୁ ଦାରିଦ୍ର୍ୟ ଦୂର କରିବା ପାଇଁ ଲୋକମାନଙ୍କୁ ଖାଦ୍ୟ, ବସ୍ତ୍ର, ବାସଗୃହ ପରି ଅତ୍ୟାବଶ୍ୟକ ସୁବିଧା ସୁଯୋଗ ସହିତ ଶ୍ରମ ଯୋଗାଇବାର ବ୍ୟବସ୍ଥା ମଧ୍ୟ କରୁଛନ୍ତି । ମାତ୍ର ତାହା ଜନସାଧାରଣଙ୍କ ପାଖରେ ସଠିକ୍ ଭାବରେ ପହଞ୍ଚି ପାରୁନାହିଁ । ଦାରିଦ୍ର୍ୟର କରୁଣ ଚିତ୍ର ଆମେ ଦେଖିବା ପାଇଁ ପାଇବା କବି ହୃଷୀକେଶ ମଲ୍ଲିକଙ୍କ'ଜେଜେ ଦେଖି ନଥିବା ଭାରତ' କବିତା ପୁସ୍ତକରେ ସ୍ଥାନିତ 'ଧିକ୍ ସେ ଦେଶ' କବିତାରେ ।" ଧିକ୍ ସେ ଦେଶ / ଯୋଉଠି ପରିତ୍ୟକ୍ତ ଭୁଜାଟୁକୁଳିରେ/ ଏକାଠି ଭୁଞ୍ଜି ବସନ୍ତି ପଞ୍ଚେ ଧେଡିକୁଡ଼ି/ ଆଉ ଥୋକେ ନଙ୍ଗଳା ପିଲା" । (ଧିକ୍‌ସେ ଦେଶ, ଜେଜେ ଦେଖି ନଥିବା ଭାରତ, ପୃଷ୍ଠା - ୭୬) ସେହିପରି ବଣ ଭିତରୁ ଅମରିଡାଙ୍ଗ ଗୋଟାଉ ଥିବା ସ୍ତ୍ରୀ ଲୋକଟିକୁ ଦେଖି କବି ଚିନ୍ମୟ ବିବେକ କହନ୍ତି– "ତା'ର ବଡ଼ ସ୍ୱପ୍ନ କଣ ଜାଣ/ ଚୂଲିରୁ ବେଙ୍କା ଏଜାଳ/ ହାଣ୍ଡିକୁ କିଲେ ଚାଉଳ/ ଦେହକୁ ଖଣ୍ଡେ ଲୁଗା / ନର୍ଦ୍ଧମା କଡ଼ରେ ଖଣ୍ଡେ କୁଡ଼ିଆ" । (ସ୍ୱପ୍ନ, ଇସ୍ତାହାର, ଅକ୍ଟୋବର- ୨୦୧୦, ପୃ- ୨୮୮) ସ୍ତ୍ରୀଲୋକଟିର ଏହି ସ୍ୱପ୍ନ ଭିତରେ ସ୍ପଷ୍ଟ ଦେଖାଯାଏ ଅଭାବି ମଣିଷର ଜୀବନ । ଯେଉଁଠି ସେ କେବଳ ସ୍ୱପ୍ନ ଦେଖେ ମାତ୍ର ତାକୁ ପୂରଣ କରିପାରେ ନାହିଁ । ବେଳେ ବେଳେ ଅଭାବି ମଣିଷର ପେଟର ଭୋକ ଏତେ ବଢ଼ିଯାଏ ଯେ ମୁଠାଏ ଦାନା ପାଇଁ ସେ ନିଜର ଜନ୍ମ କଲା ସନ୍ତାନକୁ ବିକ୍ରି କରିବା ପାଇଁ ମଧ୍ୟ ପାଛାଏ ନାହିଁ । ତାର ପେଟର ଭୋକ ଆଗରେ ଲୁଚିଯାଏ ରାସ୍ତାକଡ଼ରେ ଲାଗିଥିବା ସରକାରଙ୍କ 'ବେଟି ବଚାଓ' ବିଜ୍ଞାପନ । ଏହାକୁ ଦେଖି କବି ଗାୟତ୍ରୀବାଳା ପଣ୍ଡା କୁହନ୍ତି– "ମାସଟିଏ ଝିଅକୁ ବିକିଲା ବେଳେ/ ରାସ୍ତାକଡ଼ ହୋଡିଂରେ ଝଲସୁଥାଏ / ବେଟି ବଚାଓ ବିଜ୍ଞାପନ/ ସରକାରର ଝିଅଙ୍କ ପ୍ରତି ସୁରକ୍ଷା ଅଭିଯାନ/ ମାଆ କି ଜାଣେ ସରକାର କିଏ / ବେଟି ବଚାଓ କଣ/ ସର୍ବଗ୍ରାସୀ ଭୋକର ଜ୍ୱାଳାରେ/ ତ ସିଏ ଛଟ ପଟ ଚିରକାଳ" । (ମାଆଟିଏ ଝିଅକୁ ବିକୁଛି, ଇସ୍ତାହାର ଅକ୍ଟୋବର-୨୦୧୫,ପୃ-୨୩୦) ବାସ୍ତବରେ ଦାରିଦ୍ର୍ୟ ସମସ୍ୟାଟିର ସମାଧାନ ସେତେବେଳେ ହୋଇପାରିବ, ଯେତେବେଳେ ଦେଶରୁ ବେକାରୀ ସମସ୍ୟା ଦୂର ହେବ ଏବଂ ସରକାରଙ୍କ ଜନହିତକାରୀ ଯୋଜନା ସମାଜର ସବୁ ଲୋକଙ୍କ ପାଖରେ ସମାନ ଭାବରେ ପହଂଚି ପାରିବ ।

ବିସ୍ଥାପନ ସମସ୍ୟା :

୧୯୯୧ ମସିହା ପରେ ଜଗତୀକରଣ ପ୍ରକ୍ରିୟା ଆରମ୍ଭ ହେବାପରେ ଭାରତ-ବର୍ଷର ବିଭିନ୍ନ ରାଜ୍ୟରେ ହେବାକୁ ଥିବା ବିଭିନ୍ନ ପ୍ରକାର ପ୍ରକଳ୍ପ ଓ କଳକାରଖାନା ପ୍ରତିଷ୍ଠାକୁ ବିରୋଧ କରି ଆନ୍ଦୋଳନ ମାନ ସଂଗଠିତ ହେଲା । କାରଣ ବିଭିନ୍ନ ପ୍ରକଳ୍ପ ଓ କଳକାରଖାନା ପ୍ରତିଷ୍ଠା ହେବା ଦ୍ୱାରା ଲୋକମାନେ ନିଜର କୌଳିକ ବୃତ୍ତି ହରାଇଲେ ଏବଂ ସେମାନଙ୍କୁ ନିଜର ଭିଟାମାଟି ଛାଡ଼ି ଅନ୍ୟତ୍ର ଯିବାପାଇଁ ପଡ଼ିଲା । ଏହି ବିସ୍ଥାପିତ ଲୋକମାନଙ୍କର ଆନ୍ଦୋଳନ ଆମ ଓଡ଼ିଶାରେ ମଧ୍ୟ ଦେଖିବା ପାଇଁ ମିଳିଥିଲା । ଓଡ଼ିଶାର ଜଗତସିଂହପୁର ଜିଲ୍ଲାରେ ଦକ୍ଷିଣକୋରିଆର POSCO କମ୍ପାନୀ ଏକ ପ୍ରକଳ୍ପ କରିବା ପାଇଁ ସରକାରଙ୍କ ସହ ଚୁକ୍ତି ହୋଇଥିଲା । ମାତ୍ର ଏଠାକାର ଲୋକମାନେ ପାନ ବରଜ, ଧାନ ଓ ମୀନକୁ ପ୍ରାଧାନ୍ୟ ଦେଇ ଏହି ପ୍ରକଳ୍ପକୁ ବିରୋଧ କରିଥିଲେ । ଏହି ଘଟଣାକୁ ନେଇ କବି ହୃଷୀକେଶ ମଲ୍ଲିକ ରଚନା କରିଛନ୍ତି 'ପାନ ଚାଷୀର ଡାଏରୀ' କବିତା । ଏହି କବିତାରେ କବି ଜମି ଅଧିଗ୍ରହଣ କରିବା ପାଇଁ ଆସିଥିବା କମ୍ପାନୀ ତଥା ସରକାରୀ ଲୋକମାନଙ୍କ ପ୍ରତି ବିଦ୍ରୋହ କରି କରି କହିଛନ୍ତି– "ଏମାନଙ୍କୁ / ଛାଡ଼ିଦିଅ ପିଲାଏ/ ଭାଙ୍ଗି ଦିଅନ୍ତୁ ଏମାନେ/ ଆମ ମେହେନତିର ମିନାର, ବରଜ ପିଢ଼ି....../ ପ୍ରତିବାଦ ଏମାନେ ବୁଝନ୍ତି ନାହିଁ/ ଏଠିକି ଆସିବା ଆଗରୁ/ କହି ଦିଆଯାଇଛି ଏମାନଙ୍କୁ / ଫତେ.. ହେବା ଯାଏ କାମ/ପଥର ତମେ / ଦେଖାଇ ଦିଏ ହାତ/ ପିନ୍ଧାନ୍ତୁ ବେଡ଼ି / ଭେଣ୍ଡା ହେଇ ଅନ୍ତତଃ ରହିବାକୁ ଦିଅ / ଲୋକଚକ୍ଷୁରେ ଏ ନେତାମାନଙ୍କୁ" । (ପାନ ଚାଷୀର ଡାଏରୀ, ଜେଜେ ଦେଖି ନଥିବା ଭାରତ - ୨୦୧୫, ପୃ - ୭୦) । ସେହିପରି ନୀଳାଚଳ ଇସ୍ପାତ ନିଗମ ପ୍ରତିଷ୍ଠା ପାଇଁ ୧୯୯୮ରେ ବାସଚ୍ୟୁତ କଳିଙ୍ଗ ନଗର ବାସିନ୍ଦାଙ୍କ ପାଇଁ ଗୋବର ଘାଟିରେ ନିର୍ମିତ ହୋଇଥିଲା ପୁନର୍ବାସ କଲୋନୀ କିନ୍ତୁ ବିସ୍ଥାପନ ବେଳେ ବିସ୍ଥାପିତ ମାନଙ୍କୁ କମ୍ପାନୀ ଓ ସରକାର ଯେଉଁ ଲୋଭନୀୟ ପ୍ରତିଶ୍ରୁତି ସବୁ ଦେଇଥିଲେ ପରେ ତାହା କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ହେଲାନାହିଁ । 'ଗୋବର ଘାଟ' କବିତାରେ କବି

ହୃଷୀକେଶ ମଲ୍ଲିକ ବିସ୍ଥାପିତମାନଙ୍କ ପ୍ରତି କମ୍ପାନୀ ଓ ସରକାରଙ୍କ ଅବହେଳା କଥା ବର୍ଣ୍ଣନା କରି କହିଛନ୍ତି– "ଗୋବର ଘାଟି କହିଲା : କରିଛି କମ୍ପାନୀ / କିଏ କହିଲା କରିନାହିଁ ?/ ପିଠିରେ ଲାଗିଲା ବେଳେ ପେଟ, ମାରିଛି ଗୁଳି/ ଉଠେଇଲା ବେଳେ କୋଦାଳ, କାଟି ନେଇଛି ପାପୁଲି" । (ଗୋବର ଘାଟି -୧, ଜେଜେ ଦେଖି ନଥିବ ଭାରତ, ୨୦୧୫ ପୃ - ୫୩) କବି ପିତାମ୍ବର ତରାଇ ଗାଁ ଆକାଶରେ ଉଡୁଥିବା ଉଡ଼ାଜାହାଜକୁ ଦେଖି କୁହନ୍ତି- "ଜାଣିଛନ୍ତି ଅବେଳାରେ ମୁଣ୍ଡ ଉପରେ ଶ୍ୱେତ ଶାଗୁଣା ଉଡ଼ିବା ଯାହା/ ଉଡାଜାହାଜ ଉଡ଼ିଲେ ବି ତାହା, ବିପଦ !/ ଶୁଣିନାକି ଆଞ୍ଚଳିକ ସମ୍ବାଦ ଏଠି ବସିବ ଗୋଟେ ଇସ୍ପାତ ନିଗମ/ ନିଗମର ନୁହେଁ, ଜମିଜାଳ ଜଙ୍ଗଲ ପାଇଁ, ନିଆଁ ଆଉ ନାଟକର ଯମ" । (ଗୋଟେ ଗାଁର ଦୃଶ୍ୟ)

ପ୍ରଗତି ଓ ବିକାଶ ନାମରେ ସାଧାରଣ ଲୋକମାନଙ୍କୁ ନିଜ ଭିଟାମାଟିରୁ ତଡି ଦେବାକୁ କବି ଆଶୁତୋଷ ପରିଡ଼ା ମା କୋଳରୁ ଶିଶୁକୁ ଛଡ଼ାଇ ନେବା ସହ ସମାନ ବୋଲି କୁହନ୍ତି– "ଏହା ଯେପରି/ ମାଆ କୋଳରୁ ଛଡ଼ାଇ ନେବା ଶିଶୁକୁ/ ପକାଇ ଦେବା ସଡ଼କ ଉପରେ/ ମାଟିକୁ ଉପାଡ଼ି ନେଇ ଗଛ/ ରୋଇବାକୁ ଯିବା ମରୁଭୂମିରେ ତତଲା ବାଲିରେ" । (ବିସ୍ଥାପନ, ଦେହ ନଥିବା ଲୋକ) ସେହିପରି କବି ସଦାଶିବ ଦାସଙ୍କ 'ପସ୍କୋ ପ୍ରହେଳିକା', ଆଶୁତୋଷ ପରିଡ଼ାଙ୍କ 'ଉପନିବେଶ', 'ବିସ୍ଥାପନ', ଶତ୍ରୁଘ୍ନ ପାଣ୍ଡବଙ୍କ 'ଖଣି', ସେନାପତି ପ୍ରଦ୍ୟୁମ୍ନ କେଶରୀଙ୍କ 'ବିସ୍ଥାପିତ', ପିନାକୀ ମିଶ୍ରଙ୍କ 'କେନ୍ଦୁଝର', ବିଜୟାନନ୍ଦ ସିଂହଙ୍କ 'କଳିଙ୍ଗ ନଗର' ଆଦି କବିତାରେ ବିସ୍ଥାପନର ଚିତ୍ର ସ୍ପଷ୍ଟ ବାରି ହୋଇପଡ଼େ । (୨)

ବାସ୍ତବରେ ନୂତନ ରାସ୍ତାଘାଟ, ନଦୀବନ୍ଧ, ଶିକ୍ଷାନୁଷ୍ଠାନ ପ୍ରତିଷ୍ଠା ହେବା ଦ୍ୱାରା ଦେଶର ତଥା ସମାଜର ମଣିଷମାନଙ୍କର ଉନ୍ନତି ହୋଇ ପାରିବ, ଏଥିରେ ସନ୍ଦେହ ନାହିଁ । ମାତ୍ର ଏହି ବିକାଶ ମୂଳକ କାର୍ଯ୍ୟ ପାଇଁ ଭିଟାମାଟି ହରାଉଥିବା ଲୋକମାନେ ଯେପରି କୌଣସି ସମସ୍ୟାର ସମ୍ମୁଖୀନ ନହେବେ ସେଥିପ୍ରତି ସରକାର ଦୃଷ୍ଟି ଦେବା ଦରକାର ।

କୃଷି ଓ କୃଷକ ସମସ୍ୟା :

ଓଡ଼ିଶା ଏକ କୃଷି ପ୍ରଧାନ ରାଜ୍ୟ । ଏହି ରାଜ୍ୟରେ ପ୍ରବାହିତ ମହାନଦୀ, ଦୟା, ଭାର୍ଗବୀ, ବୈତରଣୀ, ବ୍ରାହ୍ମଣୀ ଆଦି ନଦୀ ଏଠାକାର କୃଷକମାନଙ୍କ କୃଷିକାର୍ଯ୍ୟ ପାଇଁ ଏକାନ୍ତ ଉପଯୋଗୀ ଅଟେ । ଦିନ ଥିଲା ଧାନ ଠାରୁ ଆରମ୍ଭ କରି ଚିନାବାଦାମ ଯାଏଁ ସବୁ ପ୍ରକାରର ଫସଲରେ ଶସ୍ୟଶ୍ୟାମଳା ହୋଇଉଠୁଥିଲା ଓଡ଼ିଶା । ଅତୀତରେ ଟ୍ରାକ୍ଟର ନଥିଲା କିମ୍ବା ଜଳସେଚନ ପାଇଁ ଉନ୍ନତମାନର ପମ୍ପ ମଧ୍ୟ ଗ୍ରାମାଞ୍ଚଳର ଚାଷୀମାନଙ୍କ ପାଖରେ ନଥିଲା । ତଥାପି ସେମାନେ ହଳ ଲଙ୍ଗଳରେ ଚାଷକରି ବିଲରେ କୂପ ଖୋଳି ଟେଣ୍ଡା ସାହାଯ୍ୟରେ ଜମିକୁ ଜଳସେଚନ କରୁଥିଲେ ଏବଂ କ୍ଷେତରେ ସୁନାର ଫସଲ ଫଳାଉ ଥିଲେ । ମାତ୍ର ସମୟ ବଦଳିବା ସହିତ ଆଜି ସବୁକିଛି ବଦଳି ଯାଇଛି । ଏକବିଂଶ ଶତାବ୍ଦୀର ଚାଷୀକୁ ହଳଲଙ୍ଗଳ ବଦଳରେ ଟ୍ରାକ୍ଟର, ଟେଣ୍ଡା ବଦଳରେ ଉନ୍ନତମାନର ପାଣି ପମ୍ପ, ଉନ୍ନତ ମାନର ବିହନ ସାଙ୍ଗକୁ କାଳିଆ ଯୋଜନାରେ ଟଙ୍କା ମଧ୍ୟ ଯୋଗାଇ ଦିଆଯାଉଛି ।ହେଲେ କ୍ଷେତରେ ଆଉ ଫଳୁ ନାହିଁ ପୂର୍ବପରି ସୁନାର ଫସଲ । ଚାଷଜମି ଏବେ କେଉଁଠି ପଡ଼ିଆ ପଡ଼ିଲାଣି ତ ଆଉ କେଉଁଠି ଚାଷଜମି ଉପରେ ଠିଆ ହେଲାଣି ନଭଶ୍ଚୁମ୍ବୀ ପ୍ରାସାଦ । ସରକାରଙ୍କ ଦୁଇଟଙ୍କିଆ ଚାଉଳ ସାଙ୍ଗକୁ କମ୍ପାନୀ ଗୁଡ଼ିକର ଲୋଭନୀୟ ଅର୍ଥ ଶ୍ରମିକମାନଙ୍କୁ ଆଉ ଚାଷଜମି ଆଡ଼େ ଚାହିଁବା ପାଇଁ ଦେଉ ନାହିଁ । ତେଣୁ ଏହାକୁ ଦେଖି କବି ଦିଲୀପ କୁମାର ସ୍ୱାଇଁ କୁହନ୍ତି- "ଅକ୍ଷୀତୃତୀୟା ଦିନ / ବାପାଙ୍କ ଆଖି ଦିଶେ ଲୁହ ଛଳଛଳ । / ବାପା ଯାଆନ୍ତି ନଇ କୂଳ / ସେଇଟା ଆମର ଲକ୍ଷ୍ମୀ ବିଲ । / 'ଟାମାଟିର ଆଁ ଭିତରେ ମିଳେଇ ଯାଏ / ବାପାଙ୍କ ସ୍ୱପ୍ନ / ଏଇ ବିଲରୁ ଧାନ ଗଲେ / ବୋଉ ପକାଏ ହୁଳହୁଳି ମାଣ ଓଷାରେ / ନୂଆଖାଇ ଦିନ ମକର ଚାଉଳ ଦିଏ / ଏଇ ଲକ୍ଷ୍ମୀ ବିଲ / ଦି'ଟଙ୍କିଆ ଚାଉଳ ଖାଇ / ମୂଲ, ମୂଲିଆ ମାଲାମାଲ । / କ୍ଷେତକୁ ପାଣି ନାହିଁ / ବିଲକୁ ବିହନ ନାହିଁ / ବିଲ ନୁହେଁ ବୀମା ବାଣ୍ଟୁଛନ୍ତି ସର୍କାର ।" (ଗୋଟିଏ ଚଷା ଘରର ଦୃଶ୍ୟ, ଧାନଫୁଲ କାନଫୁଲ, ୨୦୧୫, ପୃ-୨୦)

ସମସ୍ତେ ଯେ ଚାଷ ଛାଡ଼ି ଦେଇଛନ୍ତି ତାହା କହିବା ଠିକ୍ ନୁହେଁ । ଆଜି ମଧ୍ୟ ଓଡ଼ିଶାର ଅନେକ ଲୋକ ଚାଷ କରି ଜୀବିକା ନିର୍ବାହ କରିଥାନ୍ତି । ମାତ୍ର ଏହି ଅନ୍ନଦାତାମାନଙ୍କୁ ମଧ୍ୟ ଅନେକ ସମୟରେ ବିଭିନ୍ନ ପ୍ରକାର ସମସ୍ୟାର ସାମ୍ନା କରିବା ପାଇଁ ପଡ଼ିଥାଏ । କେତେବେଳେ ଲଗାଣ ବର୍ଷା, ବାତ୍ୟାରେ ଫସଲ ନଷ୍ଟ ହୋଇଯାଏ ତ ଆଉ କେତେବେଳେ ବିକ୍ରି ହୋଇ ନ ପାରି ମଣ୍ଡିରେ ଧାନ ପଡ଼ି ପଡ଼ି ନଷ୍ଟ ହୋଇଯାଏ । ଏହା ବ୍ୟତୀତ ପଙ୍ଗପାଳ ପରି କୀଟମାନଙ୍କ ଆକ୍ରମଣରେ ମଧ୍ୟ ଫସଲ ନଷ୍ଟ ହେବାର ସମ୍ଭାବନା ଦେଖାଯାଏ । ଏହିସବୁ ସମସ୍ୟାର ସମ୍ମୁଖୀନ ହୋଇ ବେଳେ ବେଳେ ଚାଷୀମାନେ ଆତ୍ମହତ୍ୟା କରିବା ପାଇଁ ନିଷ୍ପତ୍ତି ନେଇଥାନ୍ତି । 'NCRB'ରସୂଚନା ଅନୁଯାୟୀ ୨୦୧୫ ମସିହାରୁ ୨୦୧୯ ମସିହା ମଧ୍ୟରେ ଭାରତରେ ୩୪.୫୧୧ ଚାଷୀ ଆତ୍ମହତ୍ୟା କରିଛନ୍ତି । ଏହି ସମୟ ମଧ୍ୟରେ ଓଡ଼ିଶାରେ ସମୁଦାୟ ୩୪୨ ଜଣ ଚାଷୀ ଆତ୍ମହତ୍ୟା କରିଛନ୍ତି ।(୩) ଏହି ଚାଷୀ ଆତ୍ମହତ୍ୟା କଥା ଆମ କବିତାରେ ମଧ୍ୟ ପ୍ରତିଫଳିତ ହୋଇଛି । କବି ରଞ୍ଜନ ପ୍ରଧାନ କୁହନ୍ତି- "ଏହା ନିଶ୍ଚୟ ଜଣେ ଚଷାର ଶବ / ଫସଲ ହାନୀ କାରଣରୁ କୀଟ ନାଶକ ପିଇ /

ଆତ୍ମହତ୍ୟା କରିଛି ବିଚରା ଚାଷୀ / ଆହାଃ ଆହାଃ ପ୍ରାଣ କାନ୍ଦି ଉଠୁଛି / ଚାଷୀ ଆତ୍ମହତ୍ୟା ପାଇଁ ଷୋଳଅଣା ସରକାର ଦାୟୀ ।" (ଶବ, ଭାଗବତ ଟୁଙ୍ଗି-୨୦୧୦)

ସେହିପରି ଋଣ ସୁଝି ନପାରି ପୋକମରା ଔଷଧ ପିଇ ଧାନ ବିଲ ମଝିରେ ଆତ୍ମହତ୍ୟା କରି ପଡ଼ିଥିବା ଚାଷୀଟି ସମ୍ପର୍କରେ କବି ଶତ୍ରୁଘ୍ନ ପାଣ୍ଡବ କୁହନ୍ତି- "ଛୋଟ ମୋର ଗାଁ'ଟିର / ଉଜୁଡ଼ା ଯାଇଥିବା ଧାନକ୍ଷେତ ମଝିରେ / ପୋକମରା ଔଷଧ ପିଇ / ଆତ୍ମହତ୍ୟା କରିଥିବା ଚାଷୀଟିର ନିଷ୍କମ୍ପ ଆଖି ଡୋଳାରେ / ଭୋଦୁଅ ସଞ୍ଜଟି ମୋର ନଇଁ ପଡ଼ି / ଦୀପର ପୋଡ଼ି ଯାଉଥିବା ସଳିତା ପରି ଆପେ ଲିଭିଯାଏ ।" (ଭୋଦୁଅ ସଞ୍ଜଟି ମୋର, ଇସ୍ତାହାର, ଅକ୍ଟୋବର, ୨୦୧୬,ପୃ-୨୯୦) ସେହିପରି କବି ଗାୟତ୍ରୀବାଳା ପଣ୍ଡା କୁହନ୍ତି- "ମୁଁ କ'ଣ କୀଟନାଶକ ପିଇ / ଆତ୍ମହତ୍ୟା କରିଥିବା କପାଚାଷୀ / ବିଷାକ୍ତ ଆମ୍ବ ଟାକୁଆଖାଇ / ମରିଯାଇଥିବା ନିରୀହ ଆଦିବାସୀ,/ ଉଜୁଡ଼ି ଯାଇଥିବା ଭିଟାମାଟିରେ ଉଦଣ୍ଡ ନାଚୁଥିବା କାଳିସୀ ।" (ଆମ୍ ଆଦ୍‌ମୀ, ଇସ୍ତାହାର, ଅକ୍ଟୋବର, ପୂଜାସଂଖ୍ୟା-୨୦୧୨, ପୃ-୨୩୧) ଏଠାରେ ଆମେ କବି ଶତ୍ରୁଘ୍ନ ପାଣ୍ଡବଙ୍କ କବିତାରେ ଋଣଗ୍ରସ୍ତ ଚାଷୀଟିର ମୃତ୍ୟୁ ଏବଂ କବି ଗାୟତ୍ରୀବାଳା ପଣ୍ଡାଙ୍କ କବିତାରେ ଚାଷୀ ଆତ୍ମହତ୍ୟା ସହିତ ଖାଦ୍ୟାଭାବରେ ଆମ୍ବ ଟାକୁଆ ଖାଇ ମୃତ୍ୟୁବରଣ କରୁଥିବା ନିରୀହ ଆଦିବାସୀଙ୍କ କଥା ଓ ବିସ୍ଥାପନ ସମସ୍ୟାର କଥାଟି ଦେଖିବାପାଇଁ ପାଇବା ।

ଏଠାରେ ଚାଷୀ ଆତ୍ମହତ୍ୟା ସମ୍ପର୍କରେ ଗୋଟିଏ କଥା କୁହାଯାଇପାରେ ଯେ ଆତ୍ମହତ୍ୟା ସବୁ ସମସ୍ୟାର ସମାଧାନର ବାଟ ନୁହେଁ । ଚାଷୀ ଭାଇମାନେ ଆତ୍ମହତ୍ୟା ନକରି ଧର୍ଯ୍ୟର ସହ ସମସ୍ୟା ଗୁଡ଼ିକର ସମାଧାନର ବାଟ ଖୋଜିବା ଦରକା । କାରଣ ସେମାନେ ହେଉଛନ୍ତି ଆମର ଅନ୍ନଦାତା । ସେମାନଙ୍କ ଉପରେ ଶହ ଶହ ଲୋକଙ୍କ ଜୀବନ ନିର୍ଭର କରେ ।

ପରିବେଶ ସମସ୍ୟା :

ଏକ ସୁସ୍ଥଜୀବନ ବଞ୍ଚିବାକୁ ହେଲେ ଏକ ସୁସ୍ଥ ପରିବେଶ ଏକାନ୍ତ ଆବଶ୍ୟକ । ମାତ୍ର ବର୍ତ୍ତମାନ ସମୟରେ ମଣିଷ ସଭ୍ୟତାର ବିକାଶ ନାମରେ ପରିବେଶକୁ ପ୍ରଦୂଷିତ କରି ନିଜର ବିନାଶକୁ ନିଜେ ନିମନ୍ତ୍ରଣ କରୁଛି । କଳକାରଖାନା, ଜନବସତି ସ୍ଥାପନ, ଖଣି ଖନନ ପାଇଁ ମାତ୍ରାଧିକ ପରିମାଣରେ ଜଙ୍ଗଲ କ୍ଷୟ ହେଉଛି । ଏହାର ପ୍ରଭାବରେ ଜଳବାୟୁରେ ପରିବର୍ତ୍ତନ ଦେଖା ଦେଉଛି । ଯାହାର କୁପ୍ରଭାବ କୃଷି କାର୍ଯ୍ୟ ଉପରେ ପଡୁଛି । ସେହିପରି ଅଧିକ ପରିମାଣରେ ଗଛକଟା ଯିବା ଦ୍ୱାରା ବାୟୁମଣ୍ଡଳରେ ଅଙ୍ଗାରକାମ୍ଳ ଭଳି ବିଷାକ୍ତ ଗ୍ୟାସର ପରିମାଣ ବୃଦ୍ଧି ପାଇ ମଣିଷର ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ଉପରେ ପ୍ରଭାବ ପକାଉଛି । ଆଉ ମାତ୍ର କିଛି ବର୍ଷ ମଧ୍ୟରେ ସମୁଦ୍ର ଉପକୂଳବର୍ତ୍ତୀ ଅଞ୍ଚଳ ଗୁଡ଼ିକ ସମୁଦ୍ର ମଧ୍ୟରେ ଲୀନ ହୋଇଯିବ ବୋଲି ବୈଜ୍ଞାନିକମାନେ ଆକଳନ କରୁଛନ୍ତି ।(୪) ନଦୀରେ ଆଉ ପୂର୍ବଭଳି ପାଣି ଆସୁନାହିଁ । କଳକାରଖାନା ଗୁଡ଼ିକର ବିଷାକ୍ତ ବର୍ଜ୍ୟବସ୍ତୁ ନଦୀ ଜଳରେ ମିଶିବା ଦ୍ୱାରା ଜଳ ପ୍ରଦୂଷଣ ହେଉଛି ଏବଂ ଏହାର କୁପ୍ରଭାବ ଜଳଜୀବ ଓ କୃଷିକ୍ଷେତ୍ର ଉପରେ ପଡୁଛି । ଯଦି ଏହିପରି ଭାବରେ ପରିବେଶ ପ୍ରଦୂଷିତ ହୋଇ ଚାଲିବ, ତେବେ ଅଳ୍ପ ବର୍ଷ ମଧ୍ୟରେ ପୃଥିବୀ ଏକ ଜନଶୂନ୍ୟ ଗ୍ରହରେ ପରିଣତି ହେବ, ଏଥିରେ ସନ୍ଦେହ ନାହିଁ ।

ଏକବିଂଶ ଶତାବ୍ଦୀର ଓଡ଼ିଆ କବିମାନେ ପରିବେଶର ଏହି ସମସ୍ୟା ପ୍ରତି ବେଶ୍ ସଚେତନ ଥିଲାପରି ମନେ ହୁଏ । ତେଣୁ ଅଳ୍ପ ବହୁତ ଭାବରେ ସେମାନଙ୍କ କବିତା ଭିତରେ ଆମେ ପରିବେଶ ସମସ୍ୟାର କଥାଟା ଆମେ ଦେଖିବା ପାଇଁ ପାଇବା । ବେଆଇନ ଭାବରେ ଚାଲୁଥିବା କଠକଟାକୁ ଦେଖି କବି ହରିହର ମିଶ୍ର କୁହନ୍ତି– "ଢାଲୁ ରାସ୍ତା ଗାଁ ଓ ଜଙ୍ଗଲ ଡେଇଁ / ବୁହା ହୁଏ କଟାକାଠ ନାନାଦି ପ୍ରକାର/ ଗଢ଼ା ହେବ କୋଠା ଆମ ଗଢା ହେବ ରଥ" । (ହାଇୱେ, ଇସ୍ତାହାର – ଅକ୍ଟୋବର, ପୂଜା ସଂଖ୍ୟା –୨୦୧୦, ପୃ- ୧୯୮) ବେଳେ ବେଳେ ଜଙ୍ଗଲରେ ନିଆଁ ଲାଗିବା କାରଣରୁ ହେଉ କିମ୍ବା ଗଛ କଟାଯିବା କାରଣରୁ ହେଉ ଜଙ୍ଗଲ ନଷ୍ଟ ହେଲେ ବନ୍ୟଜନ୍ତୁମାନେ ଅଧିକ ମାତ୍ରାରେ ପ୍ରଭାବିତ ହୋଇଥାନ୍ତି । ମଣିଷ ସିନା ନିଜର ଦୁଃଖକୁ ଅନ୍ୟ ଆଗରେ ପ୍ରକାଶ କରିପାରେ କିନ୍ତୁ କଥା କହିପାରୁ ନଥିବା ସେହି ନିରୀହ ପ୍ରାଣୀମାନେ କାହାକୁ ବା କହିବେ ନିଜର ଦୁଃଖ? କେବଳ ଜଣେ ଦରଦୀ ମଣିଷ ହିଁ ସେମାନଙ୍କର ଦୁଃଖକୁ ଅନୁଭବ କରି ପାରିବ । ଯେମିତି ଅନୁଭବ କରିଛନ୍ତି କବି ଫଣିନ୍ଦ୍ର ଭୂଷଣ ନନ୍ଦ ତାଙ୍କ ରଚିତ ଶିମିଳିପାଳ କବିତାରେ- "ଆକାଶର ଆଖିରେ/ ଧୂଳି ଜମିଛି /ପବନ ଦିନ ରାତି କାନ୍ଦୁଛି / ମୁଁ ଭିଡ଼ିଓ ଦେଖୁଛି / ଶିମିଳପାଳର ଲୁହରେ/ ଜଙ୍ଗଲ ଧୋଇ ସାରିଛି/ ନିଜର ବଳ୍କରାକେଶକୁ/ ପଶୁମାନଙ୍କୁ ମୁହଁରେ/ ଆତଙ୍କ ନେଶି ହୋଇଛି/ ହରିଣୀର ଚାହାଣୀରେ/ ରୂପାୟିତ ଦୁର୍ଗ ଭୁଷୁଡ଼ିବାର ମୁହୂର୍ତ୍ତ/ ଏବଂ ଏକ ମାର୍ମିକ ଭୂମିକମ୍ପ" । (ଶିମିଳିପାଳ, ଅରଣ୍ୟର ଡାକ-୨୦୦୦, ପୃ -୬୮)

ସେହିପରି ବେଆଇନ୍ ଭାବରେ ଚାଲିଥିବା ଗଛକଟା, ପାହାଡ଼ର କଟାକୁ ବନ୍ଦ କରିବା ପାଇଁ କବି ବିରଜା ବଳ ତାଙ୍କ କବିତାରେ ଆହ୍ୱାନ କରିଛନ୍ତି–"ସମସ୍ତେ କୁହ/ ଏକ ସାଙ୍ଗରେ କୁହ/ ଗଛକଟା ବନ୍ଦ/ ପାହାଡ କଟା ବନ୍ଦ/ ଭକ୍ଷଣ ବନ୍ଦ/ ବନ୍ଦ ଜନ-ଗଣ-ମନ" । (ବିରଳ ପ୍ରଜାତି)

ପରିବେଶର ଅନ୍ୟ ଏକ ମୁଖ୍ୟ ଉପାଦାନ ହେଉଛି ଜଳ । ଜଳହିଁ ଜୀବନ । ଏକଥାକୁ ଜାଣି ମଧ୍ୟ ଆଜିର ସଭ୍ୟ ବିକଶିତ

ସମାଜ ନିଜ ଜୀବନକୁ ନିଜେ ନଷ୍ଟ କରିବା ପାଇଁ ବସିଛି । କେଉଁଠି ନଦୀ ନାଳରେ କମ୍ପାନୀର ବିଷାକ୍ତ ପାଣିପିଇ ପ୍ରାଣୀମାନେ ମୃତ୍ୟୁମୁଖରେ ପଡୁଛନ୍ତି ତ ଆଉ କେଉଁଠି ସ୍ୱାର୍ଥପର ରାଜନୀତି ନଦୀର ଧାର ଶୁଖାଇ ନଦୀକୁ ସଭ୍ୟତାର ମାନଚିତ୍ରରୁ ନିଶ୍ଚିହ୍ନ କରି ଦେବାକୁ ବସିଲାଣି । ଯାହା ବ୍ୟଥିତ କରିଛି ଆମ କବିମାନଙ୍କୁ ତେଣୁ କବି ଅରୁପାନନ୍ଦ ପାଣିଗ୍ରାହୀ କହୁଛନ୍ତି– "ମୋତେ ବହି ଯିବାକୁ ବାଟ ଦିଅ ପ୍ରଭୋ/ ବିନା ବରଷାରେ, ବିନା ରାଜନୀତିରେ ତୁମ ପତାକା ଯେଉଁଠି ଉଡୁଛି ଉଡୁ / ମୁଁ ମାଟିରେ ମାଟିରେ ବହିଯିବ" । (ଗୋଧୂଳି ଲେନ୍) ବାୟୁ, ମାଟି, ଆକାଶ ପରି ଜଳ ମଧ୍ୟ ଈଶ୍ୱରଙ୍କ ସମ୍ପତି । ମାତ୍ର ଆଜିର ମଣିଷ ଏସବୁକୁ ନିଜ ନାମରେ କରିବା ପାଇଁ ହୀନ ରାଜନୀତି ଚଳାଇଛି । ଏହି ରାଜନୀତିର ପ୍ରଭାବରେ ଧୀରେ ଧୀରେ ଶୁଖିଯିବାକୁ ବସିଲାଣି ନଦୀର ଧାର । କିଏ ଜାଣେ ଆଜି ଆମେ ଦେଖୁଥିବା ନଦୀଟି ଭବିଷ୍ୟତରେ ଦେଖିବା ପାଇଁ ମିଳିବ କି ନାହିଁ ? କବି ବୀଣାପାଣି ଦେବତା ତେଣୁ କୁହନ୍ତି– "ଏବେ ଯେଉଁଠି କବିତା ଅଛି/ ସେଠି ଦିନେ ଥିଲା/ ଏବେ ସିନା ଧୁ ଧୂ ପିଠି ଛାତି ଶୁଖିଲା" । (ଏଠି ଦିନେ ନଦୀ ଥିଲା, ଇସ୍ତାହାର, ଅକ୍ଟୋବର, ପୂଜା ବିଶେଷାଙ୍କ-୨୦୧୮, ପୃ-୩୬୪)

ସେହିପରି ଆଜି ସମଗ୍ର ବିଶ୍ୱରେ ଦେଖା ଦେଇଛି ଜଳ ସଙ୍କଟ । ବର୍ଷାଋତୁକୁ ବାଦ ଦେଲେ ଅନ୍ୟ ସମୟରେ ନଦୀରେ ଆସୁନାହିଁ ପାଣି । ପାଣି ନପାଇ ଚାଷୀଭାଇର ଚାଷଜମି ଫାଟି ଆଁ କଲାଣି । ଏହାର ମୂଳରେ ରହିଛି କମ୍ପାନୀ । ତେଣୁ କବି ଜ୍ଞାନୀ ଦେବାଶିଷ ମିଶ୍ର କୁହନ୍ତି – "ଯୋଉ ବର୍ଷ/ କମ୍ପାନୀ ଆଇଲା ବୋଲି/ ନଦୀ ପାଣିକୁ ହାତୀ ଲୁଚେଇ ଦେଲା ବାବନାଭୁତ/ ତମେ ସେତେବେଳେ କଣ କରୁଥିଲ ଶୁଣେ" । (ଆ-କା-ମା-ବୈ, ଦାଗ, ଟାଇମ୍ ପାସ୍, ୨୦୧୪) ନଦୀ ଆଉ ଆଗ ଭଳି ଦିଶୁ ନାହିଁ । ଜଳ ବିହୁନେ ବଦଳି ଗଲାଣି ନଦୀର ରୂପ । ଏବେ ଖାଲି ସବୁଠି ତାର କଙ୍କାଳ ଦିଶୁଛି । ନଦୀରଏହି ବିକରାଳ ରୂପ ଦେଖି କବି ଦିଲ୍ଲୀପ କୁମାର ସ୍ୱାଇଁ କୁହନ୍ତି– "ବିଧବାର ଧଳାଶାଢ଼ୀ ପରି/ ଦିଶୁଚି କେରାଏ ଝରଣା/ ନଇ ଅଛି ପିଲାଙ୍କ ଚିତ୍ର ଖାତାରେ /ସର୍କାରୀ ନାଲିଫିତା/ କମ୍ପାନୀ କାଠଗଡ଼ାରେ ।/ ଏଠି ତ ନଈର କଙ୍କାଳ/ ମୁହଁ ଲୁଚେଇ କାନ୍ଦୁଛି/ ବାଲି ବିଛଣାରେ" । (ପାଣି ଆଣିବାକୁ ଯାଇଥିବା ମାଇପେ, । ଧାନ ଫୁଲ କାନ ଫୁଲ, ବିଜୟିନୀ ପବ୍ଲିକେଶନ -୨୦୧୫, ପୃ - ୩୯)

ଧୀରେ ଧୀରେ ଭୂ-ପୃଷ୍ଠର ଜଳସ୍ତର କମିକମି ଯାଉଛି ।ଭବିଷ୍ୟତରେ ସମଗ୍ର ବିଶ୍ୱ ଜଳ ସଙ୍କଟର ସମ୍ମୁଖୀନ ହେବାର ସମ୍ଭାବନା ରହିଛି ।ଏକବିଂଶ ଶତାବ୍ଦୀର ମଣିଷ ଟଙ୍କା ଦେଇ ପାଣିର ବ୍ୟବହାର କରିବା ଆରମ୍ଭ କଲାଣି । ଭବିଷ୍ୟତରେ ଆଉ ମାଗଣା ଜଳ ମିଳିବ ନାହିଁ । ସମସ୍ତେ ଟଙ୍କା ଦେଇ ପାଣି କିଣିବେ । ଏକଥା ଅନୁମାନ କରି କବି ଜ୍ଞାନୀ ଦେବାଶିଷ ମିଶ୍ର କୁହନ୍ତି– "ସବୁ ନଈରେ ତ ଝୁଲୁଛି ଗୋଟେ ଡ୍ୟାମର ଛାଇ/ ସବୁ ପୋଖରୀରେ ତ ସରକାରୀ ଜାଆଁଳ/ ସବୁ ନଳକୂପରୁ ହ୍ୟାଣ୍ଡେଲ୍ ଚୋରେଇ/ ବିକି ଦେଲେନି ଦଳେ/ ପାଣି କେବଳ ମ୍ୟୁନିସିପାଲିଟି ଦବ/ ମାସକୁ ଚଉତିରିଶ ଟଙ୍କା ଦେଲେ/ ନ ହେଲେ ଗରିଆ ବାଲଟିନ୍ ଧରି/ ଠିଆ ହୋଇଥା ଧାଡ଼ିରେ/ ପାଳି ପଡ଼ିବ ଯେ !" (ଆ-କା-ମା-ବୈ, ଦାଗ, ଟାଇମ୍ ପାସ୍,୨୦୧୪, ପୃ - ୬୫) ବାସ୍ତବରେ ବର୍ତ୍ତମାନ ସମୟରେ ପାଣିର ଯେଉଁଭଳି ଭାବରେ ଅପବ୍ୟବହାର କରାଯାଉଛି ଏବଂ ଯେଉଁ ପରିମାଣରେ ଜଙ୍ଗଲ କାଟି ଜଳବାୟୁରେ ପରିବର୍ତ୍ତନ କରାଯାଉଛି ଏଥିରୁ ସ୍ପଷ୍ଟ ଜଣାପଡୁ ଅଛି ଯେ କବିଙ୍କ କଥା ନିଶ୍ଚିତ ଭାବରେ ସତ ହେବ । ଭବିଷ୍ୟତରେ ମଣିଷ ପାଣି ପାଇଁ ହନ୍ତସନ୍ତ ହେବ । ପାଣି ମୂଲ୍ୟ ଚଉତିରିଶ ଟଙ୍କାରୁ ଚଉତିରିଶ ଗୁଣ ବଢ଼ି ଯାଇଥିବ । ତେଣୁ ଏକବିଂଶ ଶତାବ୍ଦୀର ମଣିଷ ବେଳ ଥାଉ ଥାଉ ସାବଧାନ ହୋଇ ଏ ଦିଗକୁ ଦୃଷ୍ଟି ଦେବା ଦରକାର ।

କବି ଶତ୍ରୁଘ୍ନ ପାଣ୍ଡବଙ୍କ 'ପାଣି ଓ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ କବିତା' ପୁସ୍ତକରେ ସ୍ଥାନିତ ପାଣି କବିତାରେ ମଧ୍ୟ ଜଳାଭାବର କରୁଣ ଦୃଶ୍ୟ ଦେଖିବା ପାଇଁ ମିଳେ । "ପାଣି ପାଇଁ ମାଇଲ୍ , ମାଇଲ୍ ଧରି/ ହାଣ୍ଡି ମାଠିଆ ମୁଣ୍ଡାଇ ଯାଉଥିବା ଲୋକଙ୍କ / ଆଖି ଏତେ ଫିକା ଓ ପେଜୁଆ ଦିଶେ ଯେ/ ସେଠି ମରୁଭୂମି ହିଁ ଦୃଶ୍ୟହୁଏ/ ଲାଗୁଛି ଏବେ ମେଘ ମୁନ୍ଦେ ଜକାଇବ ନାହିଁ / ଆକାଶ ଆଖିରେ...ପାଣି ଉଭାନ ହୋଇଯିବ/ କେଉଁଠି ଭୂଇଁ ଭିତରେ / ଫଟାମାଠିଆ ଫଟାକପାଳ / ଫଟା ହୃଦୟକୁ ଧରି ସେମାନେ ଚିତ୍କାର କରିବେ ପାଣି ପାଇଁ?" (ପାଣି, ପାଣି ଓ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ କବିତା, ୨୦୧୧, ପୃ- ୧୦) ଏହା ବ୍ୟତୀତ କବି ସଦାଶିବ ଦାସ, ତୁହିନାଂଶୁ ରଥ, ଅରୁପାନଦ ପାଣିଗ୍ରାହୀ, ହୃଷୀକେଶ ମଲ୍ଲିକ୍, ସେନାପତି ପ୍ରଦ୍ୟୁମ୍ନ କେଶରୀ, ଗାୟତ୍ରୀବାଳା ପଣ୍ଡା, ବିରଜାବଳ ଆଦିଙ୍କ କବିତାର ଆମ ସମାଜର ଏହି ସମସ୍ୟାଗୁଡ଼ିକ ସ୍ପଷ୍ଟ ପ୍ରତିଫଳିତ ହୋଇଥିବା ପରିମନେ ହୁଏ ।

• ନକ୍ସଲ ସମସ୍ୟା

ନକ୍ସଲ ସମସ୍ୟା ଭାରତବର୍ଷର ଏକ ବୃହତ ସମସ୍ୟା ଅଟେ । ନକ୍ସଲ ମାନଙ୍କ ବର୍ବରକାଣ୍ଡ ପ୍ରତିଦିନ ଖବରକାଗଜର ପୃଷ୍ଠା ମଣ୍ଡନ କରୁଛି । ସୂଚନା ମୁତାବକ ନିକଟ ଅତୀତରେ ଓଡ଼ିଶା-ଛତିଶଗଡ ସୀମାରେ ନକ୍ସଲମାନଙ୍କ ଗୁଳିରେ ତିନିଜଣ CyPF ଯବାନ ସହୀଦ ହୋଇଥିବାର ଖବର ଦେଖିବା ପାଇଁ ମିଳିଛି ।(୫) ଏହିପରି ବିଭିନ୍ନ ସମୟରେ ନକ୍ସଲମାନଙ୍କ ଆକ୍ରମଣରେ ସୁରକ୍ଷାକର୍ମୀଙ୍କ ସହ ସାଧାରଣ ଲୋକ ମଧ୍ୟ ପ୍ରାଣ ହରାଇଛନ୍ତି । ତେବେ ଏଠାରେ

ପ୍ରଶ୍ନଉଠେ ଏ ନକ୍ସଲମାନଙ୍କୁ ସୃଷ୍ଟି କଲା କିଏ ? ଏହାର ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଉତ୍ତର ପାଇବା ହୁଏତ ଅସମ୍ଭବ ମାତ୍ର ଏତିକି କୁହାଯାଇପାରେ ଯେ, କଳାପୋଷାକ ଧାରୀ ଏ ନକ୍ସଲମାନେ ଆମମାନଙ୍କ ପରି ଜଣେ ଜଣେ ମଣିଷ । ଏମାନେ ମଧ୍ୟ ଆମପରି ଭବିଷ୍ୟତକୁ ନେଇ ସ୍ୱପ୍ନ ଦେଖନ୍ତି, ଏମାନେ ବି ଆମପରି ସୁଖଶାନ୍ତିରେ ବଞ୍ଚିବା ପାଇଁ ଚାହିଥାନ୍ତି । ହେଲେ ପରିସ୍ଥିତି ଏମାନଙ୍କ ସବୁ ସୁଖଶାନ୍ତିକୁ ଛଡ଼ାଇ ନେଇ ଏମାନଙ୍କ ହାତରେ ବୋମା ଓ ବନ୍ଧୁକ ଧରାଇ ଦେଇଛି । ସବୁ ନକ୍ସଲ ଯେ ଖରାପ ତାହା କହିହେବ ନାହିଁ । କିଛି ନକ୍ସଲ ଅଛନ୍ତି ଯେଉଁମାନେ ନିଜର ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ସ୍ୱାର୍ଥ ପାଇଁ ସରକାରଙ୍କ ହାତବାରିସ ସାଜି କାମ କରନ୍ତି ଏବଂ ସାଧାରଣ ଲୋକଙ୍କୁ କ୍ଷତି ପହଞ୍ଚାଇଥାନ୍ତି । ଆଉ କିଛି ନକ୍ସଲ ଅଛନ୍ତି ଯେଉଁମାନେ ନିଜ ସ୍ୱାର୍ଥ ପାଇଁ ନୁହଁ, ବରଂ ସାଧାରଣ ଲୋକଙ୍କ ସ୍ୱାର୍ଥ ପାଇଁ ଲଢ଼େଇ କରିଥାନ୍ତି । ଗରିବ ନିରୀହ ଆଦିବାସୀ ମାନଙ୍କୁ ତଥା ସମାଜର ଦଳିତ ନିଷ୍ପେସିତ ଲୋକମାନଙ୍କୁ ନ୍ୟାୟ ଦେବା ପାଇଁ, ସେମାନଙ୍କ ଶୁଖିଲା ଓଠରେ ହସ ଫୁଟାଇବା ପାଇଁ ଏମାନେ ସଂଗ୍ରାମ କରନ୍ତି । ଯେମିତି ସଂଗ୍ରାମ କରିଛନ୍ତି କବି ହୃଷିକେଶ ମଲ୍ଲିକଙ୍କ 'ମାଓକ୍ୟାଡ଼ର' କବିତାର ନକ୍ସଲ ତଥା ମାଓବାଦୀ ମାନେ ।" ସଳଖ ଜବାବ ଦିଅ/ ମୁଁ ପଚାରୁଥିବା ପ୍ରଶ୍ନର/ ନଇ, ପାହାଡ଼, କାହା ବୋପାର ନୁହେଁ/ ବୁଲା ବେପାରୀଙ୍କୁ ଟେକି ଦେବ/ ବିନା ପଚାର/ ବିନା ଉଚାର/ ହାତରେ ମୋର ବନ୍ଧୁ ସଦା ତୟାର/ ମୁଁ ମାଓକ୍ୟାଡ଼ର" । (ମୁଁ ମାଓକ୍ୟାଡ଼ର, ଜେଜେ ଦେଖି ନଥିବା ଭାରତ, ୨୦୧୫, ପୃ- ୧୫) ନକ୍ସଲମାନଙ୍କ ସମାଜ ବିରୋଧି ହିଂସାତ୍ମକ କାର୍ଯ୍ୟକଳାପ ମଧ୍ୟ କବିଙ୍କ 'ନକ୍ସଲ ଝିଅ' କବିତାରେ ଦେଖିବାକୁ ମିଳେ ।" ମାଆ କୋଳରୁ/ କଅଁଳା ଛୁଆକୁ ଭିଡ଼ି ଆଣି/ ଗଡ଼ଗଡ଼ କରି ଦିଆଯିବ ତାଲୁଆର/ ଦିଶା ଘେରି ହସି ଶିଖିବ ନକ୍ସଲ/ ରଡ ନିଆଁରେ ଜିଅଁନ୍ତା ମାଛ ପରି/ ବସ୍ ଭିତରେ କିଲବିଲ ହେଉଥିବା ସ୍କୁଲ ପିଲାଏ" । (ନକ୍ସଲ ଝିଅ, ଜେଜେ ଦେଖି ନଥିବା ଭାରତ-୨୦୧୫, ପୃ- ୨୨)

ସେହିପରି କବି ହରିହର ମିଶ୍ର ନକ୍ସଲ ମାନଙ୍କର କାର୍ଯ୍ୟକଳାପ ସମ୍ପର୍କରେ କୁହନ୍ତି– "ଏବେ/ ବନ୍ଦ ରାଜପଥ/ କେଉଁଠି ପୋଲ ଉଡ଼େଇ ଦେଲେଣି/ ନୂତନ ସନ୍ତ୍ରାସବାଦୀ ସ୍ୱଦେଶର, ଅସ୍ତ୍ରର ପୂଜାରୀ/ କେଉଁଠିଟି ଓ ଫାଣ୍ଡି ଜଳିଲାଣି/ ପଣବନ୍ଦୀ ରକ୍ଷୀ ଓ ଆରକ୍ଷୀ/ ଧ୍ୱସ୍ତରାଜ ପଥ" । (ହାଇୱେ ୪, ଇସ୍ତାହାର, ଅକ୍ଟୋବର-୨୦୨୦, ପୃ- ୧୯୮)

ସାମ୍ପ୍ରତିକ ସମୟରେ ସରକାର ନକ୍ସଲ ସମସ୍ୟାର ସମାଧାନ ପାଇଁ ବିଭିନ୍ନ ପ୍ରକାରର ପଦକ୍ଷେପ ନେଉଥିଲେ ମଧ୍ୟ ଦେଶରୁ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ରୂପେ ନକ୍ସଲ ସମସ୍ୟା ଦୂରହୋଇ ପାରିନାହିଁ । ଯଦି ସମାଜର ସବୁ ଶ୍ରେଣୀର ଲୋକଙ୍କ ପାଖରେ ସରକାରଙ୍କ ସୁବିଧା ସୁଯୋଗ ସମାନ ଭାବରେ ପହଞ୍ଚି ପାରିବ ଏବଂ ଦଳିତ, ନିଷ୍ପେସିତ ଲୋକମାନଙ୍କୁ ସେମାନଙ୍କର ଅଧିକାର ମିଳିଯିବ ତା'ହେଲେ ଆମ ଦେଶରୁ ନକ୍ସଲ ଭଳି ସମସ୍ୟା ନିଶ୍ଚିତ ଭାବରେ ଦୂର ହୋଇପାରିବ, ଏଥିରେ ସନ୍ଦେହ ନାହିଁ ।

ଦାଦନ ସମସ୍ୟା :

ଓଡ଼ିଶାର ବିଭିନ୍ନ ସମସ୍ୟା ମଧ୍ୟରୁ ଦାଦନ ସମସ୍ୟା ଅନ୍ୟତମ । ଲୋକମାନଙ୍କୁ ନିଜ ନିଜ ଅଞ୍ଚଳରେ କର୍ମ ନିଯୁକ୍ତି ଦେବା, ପଞ୍ଚବାର୍ଷିକ ଯୋଜନାର ଏକ ଲକ୍ଷ୍ୟ ଥିଲା । ମାତ୍ର ଏହା ପୂରଣ ହୋଇପାରିଲା ନାହିଁ । ଆଜି ମଧ୍ୟ ଆମ ରାଜ୍ୟର ଅନେକ ଲୋକ ନିଜର ଅଞ୍ଚଳରେ କାମ ନପାଇ ବାହାର ରାଜ୍ୟକୁ ଦାଦନ ଖଟିବା ପାଇଁ ଚାଲି ଯାଉଛନ୍ତି । ଦାଦନ ସମସ୍ୟା କଥାଟି ଆମ ସାହିତ୍ୟର ଅନ୍ୟ ବିଭାଗ ଗୁଡ଼ିକ ଭଳି କବିତା କ୍ଷେତ୍ରରେ ମଧ୍ୟ ଦେଖିବା ପାଇଁ ମିଳେ । କବି ଦିଲୀପ କୁମାର ସ୍ୱାଇଁ କୁହନ୍ତି– "କୂଳ ଗୋବିନ୍ଦ ଦାଦନ ଯିବା ଗାଁ ଛାଡ଼ି / କେତେ ବର୍ଷର ହିସାବ ବାକି ଅଛି / ସୁଧ ବାବଦକୁ ମାଗିବ ପୁଅର କଟାମୁଣ୍ଡ / ନାତିଟୋକାର ନିର୍ମଳ କଳିଜା ।" (ହାତୀ ଖାଇଗଲା ପାଚିଲା ଧାନ, ଧାନଫୁଲ କାନଫୁଲ, ପୃ- ୨୪) କବି ହୃଷିକେଶ ମଲ୍ଲିକ ମଧ୍ୟ 'କେମିତି କାଟିଲା ନୂଆ ବର୍ଷ-୧' କବିତାରେ କୁହନ୍ତି– "ଶୁଣିଲି, ଦାଦନରୁ ଫେରୁ ଫେରୁ / ବାଟରେ ଚାଲିଗଲେ / ତମସାନ କକା, ସତ ନା ଉଡ଼ା ଖବର ।" (କେମିତି କାଟିଲା ନୂଆବର୍ଷ, ଜେଜେ ଦେଖି ନଥିବା ଭାରତ-୨୦୧୫, ପୃ-୩୬)

ବାସ୍ତବରେ ଜନସଂଖ୍ୟା ବୃଦ୍ଧି ଯେଉଁ ପରିମାଣରେ ଘଟୁଛି ସେହି ପରିମାଣରେ ବିଭିନ୍ନ କ୍ଷେତ୍ରରେ ନିଯୁକ୍ତି ବୃଦ୍ଧି ପାଉନାହିଁ । ଫଳରେ କାମ ନ ପାଇ ଲୋକମାନେ ବାହାରକୁ ଦାଦନ ଖଟିବା ପାଇଁ ଚାଲି ଯାଉଛନ୍ତି । ନିଯୁକ୍ତିରେ ବୃଦ୍ଧି ଘଟିଲେ ହୁଏତ ଏ ସମସ୍ୟାର ସମାଧାନ ହୋଇପାରନ୍ତା ।

ଦୁର୍ନୀତି :

ଆଜି ଆମ ସମାଜର ସବୁଠାରେ ଦୁର୍ନୀତି ଭରି ରହିଛି । ଖାଦ୍ୟ ସାମଗ୍ରୀ ଠାରୁ ଆରମ୍ଭ କରି ଶିକ୍ଷା, ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ, ରାଜନୀତି ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ସବୁଠି ଆଜି ଦୁର୍ନୀତିର ଛାଇ । ସାଧାରଣ ଲୋକଙ୍କ ପାଇଁ ଆସୁଥିବା ଅତ୍ୟାବଶ୍ୟକ ସାମଗ୍ରୀ ଲୋକଙ୍କ ପାଖରେ ସଠିକ୍ ଭାବରେ ପହଞ୍ଚି ପାରୁନାହିଁ । ଏହାର କାରଣ ସମ୍ପର୍କରେ କବି ଦିଲୀପ କୁମାର ସ୍ୱାଇଁ କୁହନ୍ତି– "ଚାଉଳ, ଚିନି, ଜବ୍‌କାର୍ଡ/ ବନ୍ଧା ପଡ଼ିଛି ୱାର୍ଡମେମ୍ବର ଘରେ/ ତା' ଭାଗ୍ୟ ବଦଳେଇବାକୁ" (ଏମାନେ ସମସ୍ତେ ଭାରତୀୟ, ଧାନଫୁଲ କାନଫୁଲ-୨୦୧୫, ପୃ-୯୯)

ସେହିପରି କ୍ଷମତା ଆଉ ଅର୍ଥ ପାଖରେ ଆଇନ କିପରି ଅସହାୟ ହୋଇପଡ଼େ ତା'ର ସ୍ପଷ୍ଟ ଚିତ୍ର ଦେଖିବା ପାଇଁ ମିଳେ କବି ହୃଷୀକେଶ ମଲ୍ଲିକଙ୍କ 'ନାଚାର ଆଇନ ବହି' କବିତାରେ–

"ହାକିମ କହନ୍ତି, ଅର୍ଡର, ଅର୍ଡର / ପ୍ରମାଣ ଅଭାବରୁ ଦୋଷୀ ଖଲାସ / ନାଚାର ଆଇନ ବହି / ଦୀର୍ଘଶ୍ୱାସ ପକାଇ କହେ / ବେକୁବ ଅକ୍ଷର ଜନ୍ମରୁ / ପ୍ରଭୁ! ମୋର ମୁକ୍ତି କେବେ?" (ନାଚାର ଆଇନ ବହି, ଜେଜେ ଦେଖି ନଥିବା ଭାରତ-୨୦୧୫, ପୃ-୩୦)

ବାସ୍ତବରେ ଦେଶରେ ଶାନ୍ତି ଶୃଙ୍ଖଳା ବଜାୟ ରଖିବା ପାଇଁ ଲୋକମାନଙ୍କ ଅସୁବିଧା ବୁଝିବା ପାଇଁ ଆଇନ ବ୍ୟବସ୍ଥା ସୃଷ୍ଟି ହୋଇଛି ମାତ୍ର ତାହା ଯଦି ସଠିକ୍ ଭାବେ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ହୋଇ ନପାରିବ, ତେବେ ବିଚରା ମଣିଷ କାହାକୁ ବା କ'ଣ କହିବ?

ନାରୀ ନିର୍ଯ୍ୟାତନା :

ସାମ୍ପ୍ରତିକ ସମୟରେ ପ୍ରତିଦିନ ଖବରକାଗଜର ପୃଷ୍ଠାମଣ୍ଡନ କରୁଛି ନାରୀ ନିର୍ଯ୍ୟାତନାର କରୁଣ କାହାଣୀ। କେତେବେଳେ ଯୌତୁକ ପାଇଁ ନାରୀଟି ଉପରେ ଅତ୍ୟାଚାର କରାଯାଉଛି ତ ଆଉ କେତେବେଳେ ନାରୀଟିର ଦୁର୍ବଳତାର ସୁଯୋଗ ନେଇ ତାକୁ ଧର୍ଷଣ କରାଯାଉଛି। ନିଜର କାମନା ବାସନାକୁ ଚରିତାର୍ଥ କରିବା ପାଇଁ ରାକ୍ଷାସରୂପୀ ପୁରୁଷମାନେ କୋମଳମତି ଝିଅମାନଙ୍କୁ ମଧ୍ୟ ଛାଡ଼ନ୍ତି ନାହିଁ । ନାରୀମାନଙ୍କ ଉପରେ ହେଉଥିବା ଏହି ଅମାନୁଷିକ ଅତ୍ୟାଚାରକୁ ଦେଖି ମର୍ମାହତ ହୋଇପଡ଼ିଛନ୍ତି କବି ହୃଷୀକେଶ ମଲ୍ଲିକ ଏବଂ କ୍ଷୋଭ ପ୍ରକାଶ କରି କହିଛନ୍ତି- "ଭାବୁଛି, ଛାଡ଼ି ଦେବି କବିତା ଲେଖା / କ'ଣ ହେବ ଏ କବିତା? / କୋଡ଼ିଏ ବର୍ଷ ଲେଖା ପରେ ବି / ଯଦି ବର୍ତ୍ତି ପାରିଲା ନାହିଁ / ଏତେ ଗହଗହରେ ମାରଣା-ମଇଁଷି ସିଙ୍ଗ-ମୁନରୁ / ସାନ ବକଟେ ସଙ୍ଗୀତା।" (କେମିତି କଟିଲା ନୂଆବର୍ଷ (୩), ଜେଜେ ଦେଖି ନଥିବା ଭାରତ-୨୦୧୫, ପୃ-୩୮)

ଭୁଲ ଥାଉକି ନଥାଉ ପ୍ରତି ମୁହୂର୍ତ୍ତରେ ପୁରୁଷ ସମାଜ ଦ୍ୱାରା ନିର୍ଯ୍ୟାତିତ ସ୍ତ୍ରୀଲୋକଟିର ଦୁଃଖ ସହିପାରି ନାହାନ୍ତି କବି ଅପର୍ଣ୍ଣା ମହାନ୍ତି। ସ୍ତ୍ରୀଲୋକଟିର ଦୁଃଖକୁ ବର୍ଣ୍ଣନା କରି କବି କୁହନ୍ତି- "କଥା କଥାକେ / କିଛି କଥା ନ ଥାଇବି / ମାଡ଼ ଖାଇବା / ସେମିତି କିଛି / ବଡ଼ କଥା ନୁହେଁ / ସ୍ତ୍ରୀଲୋକ ପାଇଁ / ଭୁଲ୍ କଲେ ମାଡ଼ / ନ କଲେ ମାଡ଼ / ଦେହ ଦେଲେ ମାଡ଼ / ନ ଦେଲେ ମାଡ଼ / ହସିଲେ ମାଡ଼/ ନ ହସିଲେ ମାଡ଼।" (ମାଡ଼ ଖାଉଥିବା ସ୍ତ୍ରୀଲୋକ, ଇସ୍ତାହାର, ଏପ୍ରିଲ୍-୨୦୦୯, ପୃ-୧୧୫)

ପ୍ରକୃତରେ ସମାଜ ଗଠନରେ ନାରୀ ଓ ପୁରୁଷ ଉଭୟଙ୍କର ଭୂମିକା ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ। ନାରୀ ସଶକ୍ତିକରଣ ପାଇଁ ସରକାର ବିଭିନ୍ନ ପ୍ରକାରର ପଦକ୍ଷପ ନେଉଛନ୍ତି। ମାତ୍ର ଯେ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ପୁରୁଷ ସମାଜର ନାରୀ ପ୍ରତି ଥିବା ମାନସିକତାରେ ପରିବର୍ତ୍ତନ ନ ଆସିଛି, ସେ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ନାରୀ ଜାତିର ବିକାଶ ହୋଇପାରିବ ନାହିଁ। ତେଣୁ ନାରୀମାନଙ୍କୁ ସମ୍ମାନ ଓ ସୁରକ୍ଷା ଦେବା ପ୍ରତ୍ୟେକ ମଣିଷର କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ହେବା ଦରକାର।

ଉପସଂହାର :

ଏକବିଂଶ ଶତାବ୍ଦୀର ମଣିଷ ସବୁକ୍ଷେତ୍ରରେ ବିକାଶ ଆଡ଼କୁ ଅଗ୍ରସର ହେଉଛି। ସରକାର ମଧ୍ୟ ଲୋକମାନଙ୍କର ଉନ୍ନତି ପାଇଁ ବିଭିନ୍ନ ପ୍ରକାରର ପଦକ୍ଷେପ ଗ୍ରହଣ କରୁଛନ୍ତି। ପାଦରେ ପାଦ ମିଶାଇ ମଣିଷ ଆଜି ବିକାଶ ପଥରେ ଆଗେଇଛି। ତଥାପି କେତେକ କାରଣରୁ ଆମ ସମାଜରେ ଦାରିଦ୍ର୍ୟ, ବେକାରୀ, ଦାଦନ, ବିସ୍ଥାପନ, ପରିବେଶ ପ୍ରଦୂଷଣ, ଦୁର୍ନୀତି, ନାରୀ ନିର୍ଯ୍ୟାତନା ଆଦି ବିଭିନ୍ନ ପ୍ରକାରର ସମସ୍ୟା ଦେଖାଯାଉଛି। ସମାଜର ଏହିସବୁ ସମସ୍ୟା ପ୍ରତି ଆମ କବିମାନେ ବେଶ୍ ସଚେତନ ଅଛନ୍ତି। କବିମାନେ କେବଳ ତାଙ୍କ କବିତାରେ ସମାଜରେ ଘଟୁଥିବା ସମସ୍ୟାଗୁଡ଼ିକର କଥା କହି ନାହାନ୍ତି, ବରଂ ଆବଶ୍ୟକ ସ୍ଥଳେ ଅନ୍ୟାୟ ଓ ଦୁର୍ନୀତି ବିରୋଧରେ ସ୍ୱର ମଧ୍ୟ ଉଠାଇଛନ୍ତି। ଏକବିଂଶ ଶତାବ୍ଦୀର କବିତାରୁ ଆମ କବିମାନଙ୍କର ସମାଜ ପ୍ରତି ଥିବା ଦାୟିତ୍ୱବୋଧ, ଆନ୍ତରିକତା ଓ ଭଲପାଇବା ସ୍ପଷ୍ଟ ବାରିହୋଇ ପଡ଼େ।

ପ୍ରାନ୍ତ ଟୀକା :

୧. sramabala sarbekhyan.2020-2021, drishti as.com

୨. ବାରିକ ଶ୍ରୀକାନ୍ତ, ସାମ୍ପ୍ରତିକ ଓଡ଼ିଆ କବିତାରେ ଶିଳ୍ପ ସଙ୍କଟ ଓ ବିସ୍ଥାପନର ଚିତ୍ର, ଇସ୍ତାହାର -ଅକ୍ଟୋବର, ପୂଜା ସଂଖ୍ୟା, ୨୦୧୮, ପୃ -୧୮୪

୩. ପାଞ୍ଚସାଲମେ ୩୪.୫ ହଜାର କିଷାନୋନେ କି ଆତ୍ମହତ୍ୟା, www.tv9 hindi. Com

୪. Special story madives may submrey in water by the End of this centrury,

୫. Naxal attack in odisha news # odisha tv#otv

ଗବେଷକ, ଓଡ଼ିଆଭାଷା ଓ ସାହିତ୍ୟ ବିଭାଗ

ରେଭେନ୍ସା ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟ, କଟକ